

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับมัธยมศึกษา
ของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร

นางสาวพุดศรี ไม้ทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2543
ISBN 974-13-0671-7
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF THE COMMUNITY PARTICIPATION IN LOCAL CURRICULUM
DEVELOPMENT AT THE SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS
ACCREDITED WITH THE EDUCATION QUALITY STANDARDS UNDER
THE OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMISSION IN
BANGKOK METROPOLIS.**

Miss Poonsri Maithong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development**

Department of Education Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0671-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นใน
ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวพุดศรี ไม้ทอง

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

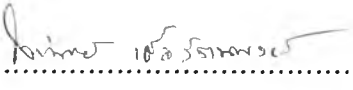
รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์

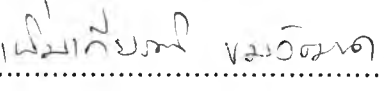
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอค)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

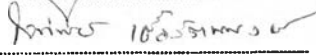

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา)

พลตรี ไม้ทอง : การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับมัธยมศึกษา
 ของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 เอกชน ในกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE COMMUNITY PARTICIPATION IN LOCAL
 CURRICULUM DEVELOPMENT AT THE SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS
 ACCREDITED WITH THE EDUCATION QUALITY STANDARDS UNDER THE OFFICE OF
 PRIVATE EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK METROPOLIS.) อ. ที่ปรึกษา :
 รองศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 172 หน้า. ISBN 974-13-0671-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร
 ท้องถิ่นและแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอนในระดับ
 มัธยมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
 ในกรุงเทพมหานคร ประชากรได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และกลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณะกรรมการ
 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ แบบสอบถามลักษณะแบบเลือกตอบ
 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่าการปรับและ/หรือการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนได้เข้า
 มามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรท้องถิ่นเท่านั้น ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ
 ลักษณะที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคือ ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ
 หรืออุปกรณ์ต่างๆ ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนและชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
 เนื่องจากมีภารกิจมาก ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการ
 เตรียมครู การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น การจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอน และการจัดซื้อ/ผลิตสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ ผู้ปกครอง
 ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคือ เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน และสนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ
 อุปกรณ์ต่างๆ ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนและชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
 ในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการ
 ประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน และนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
 แนวทางในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูล
 ส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ชุมชนควรมีบทบาทในการเป็นผู้ให้ข้อมูล แนวคิด และ/หรือข้อเสนอแนะ และเป็นผู้ร่วมกำหนด
 ทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน ส่วนบทบาทของโรงเรียนในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชนต่อหลักสูตร
 ท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอแนะว่า โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน
 และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ภาควิชา บริหารการศึกษา
 สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
 ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิติ
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##428 37786 27 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : COMMUNITY PARTICIPATION / LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT / SECONDARY EDUCATION / PRIVATE SCHOOL.

POONSRI MAITHONG : A STUDY OF THE COMMUNITY PARTICIPATION IN LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT AT THE SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS ACCREDITED WITH THE EDUCATIONAL QUALITY STANDARDS UNDER THE OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.JAITIP CHUARATANAPHONG, Ph.D. 172 pp. ISBN 974-13-0671-7.

The Objectives of this research were to study the state and problems of community participation in local curriculum development, and the guidelines for the community participation in local curriculum development and teaching-learning arrangement at the secondary education level in schools accredited with the educational quality standards under the Office of Private Education Commission in Bangkok Metropolis. The respondents were school administrators, teachers and school committees. The research instruments were structured interview and questionnaire forms. Data were statistically analyzed by means of content analysis, frequency and percentage.

The research results revealed that most respondents stated that the community members participated in the curriculum adaptation and development in relevant to local needs only. The community members who participated were the parents, alumni and educational experts. They helped school in cooperating with other related agencies and supported the teaching-learning materials. The problems being found were the schools and the community did not have the spare time matched each other and the community members did not provide sufficient cooperation because they were busy. In implementing local curriculum, most respondents stated that the community members participated in preparation of teachers, arrangement of curriculum materials and teaching media, public relations of local curriculum, teaching-learning arrangement, and media production. The community members who participated were the parents, alumni and educational experts. They participated by providing the basic information and supporting the teaching-learning materials. The problems being found were schools and the community did not have the spare time matched each other. The community members did not provide sufficient cooperation. In the local curriculum evaluation, most respondents stated that the community members participated because they deemed it was the duty of the schools to evaluate the curriculum and the school policy did not promote community participation.

Regarding the guidelines for the community to participate in local curriculum development and teaching-learning arrangement, most respondents suggested that the community members should have the roles in providing the basic ideas and suggestions, and participate with the schools in identify directions and goals of schools. For the schools roles in promoting the community participation, most respondents suggested that the schools should have the good relationship with the community members; provide the opportunity for community members to participate the school activities.

Department Educational Administration

Student's signature

Field of study Supervision and Curriculum Development

Advisor's signature

Academic year 2000

Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเกิดจากความกรุณาอย่างยิ่งจากระงศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วยรองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอค ประธานกรรมการ และ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา กรรมการ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความซาบซึ้งในความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัยซึ่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และคณะกรรมการโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้ในด้านให้ทุนสนับสนุนและเอื้ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการส่งเสริม เทียนธาดาและครอบครัวพร้อมทั้งคณะครูโรงเรียนบำรุงวิชา คณะผู้บริหารและคุณครูโรงเรียนกุหลาบวัฒนาทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดขอขอบพระคุณผู้ที่ไม่ได้กล่าวชื่อนาม ซึ่งหลาย ๆ ท่านมีความหวังใจและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดีตลอดมา

พูลศรี ไม้ทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.4 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9

2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2.1.1 ความหมายและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	11
2.1.2 เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร.....	12
2.1.3 ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	14
2.1.4 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	17

2.2 การนำหลักสูตรไปใช้

2.2.1 ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้.....	19
--	----

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3	การประเมินผลหลักสูตร	
3.1	ความหมายและวัตถุประสงค์ของการประเมินผลหลักสูตร.....	27
4	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร	
4.1	ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	28
4.2	รูปแบบของการมีส่วนร่วม.....	30
4.3	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา.....	32
5	การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา	
5.1	ความหมายและความสำคัญ.....	34
5.2	เกณฑ์การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.....	35
5.3	การพิจารณาให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา.....	41
5.4	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	49
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
3.3	การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	51
3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
3.6	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1	สรุปผลการวิจัย.....	117
5.2	อภิปรายผล.....	127
5.3	ข้อเสนอแนะ.....	134
	รายการอ้างอิง.....	136
	ภาคผนวก.....	140
	ประวัติผู้วิจัย.....	172

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมได้..... 52
2.	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร.....55
3.	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของหัวหน้าหมวดวิชา.....58
4.	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการ โรงเรียน.....61
5.	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการปรับและ/หรือการ สร้างหลักสูตร.....64
6.	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้.....70
7.	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดตารางสอน.....74
8.	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดบริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน.....78
9.	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน ให้เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น.....82
10.	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดสรรเงิน.....86
11.	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการนิเทศติดตามการใช้ หลักสูตรท้องถิ่น.....89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12.	จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรท้องถิ่น.....92
13.	จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการวางแผนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น.....96
14.	จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนหลักสูตรท้องถิ่น..... 100
15.	จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อ การเรียนการสอน.....104
16.	จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น.....108
17.	จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน..... 112

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น..... 16